

Agrupació Fotogràfica de Catalunya

Carrer Duc de la Victòria, 14, pral.

BARCELONA

Any IV - Núm. 37

Octubre de 1928

ALS SOCIS

El pròxim disabte, dia 20, tindrà lloc en nostre estatje social, una assemblea extraordinària al objecte de discutir i aprobar els estatuts que en lo sucesiu han de regir nostra Entitat.

El C. D. prega a tots els socis que no s'abstinguin d'assistir-hi, ja que la importància del assumpte a tractar reclama la assistència de tots.

Aquest Butlletí es reparteix gratuïtament als senyors socis i a les entitats de caràcter similar a la nostra

Procés al carbó

(Continuació)

teixa amplada, però cada vegada més curtes, superposant-les després. A cada zona s'hi posa un número, y el conjunt es munta sobre un vidre. Després s'impresiona paper celoidina, o bé citrat, al través d'aquesta escala degradada, amb la qual cosa, a mesura que l'expressió augmenti, aniran apareixent marcats nombres cada vegada més alts. Per una provatura prèvia es determina fins a quin número té d'aparèixer en el paper celoidina perquè els negatius d'una determinada opacitat quedin ben reproduïts sobre el paper al carbó.

Altre procediment més fàcil, consisteix en pendre un tros de paper per a transport senzill, sensibilitzar-lo amb la solució de bicromat i impressionar-lo simultàneament al paper al carbó sota un negatiu que tingui una opacitat anàloga a la del negatiu que serveix per a la impressió al carbó. L'exposició d'aquest últim paper serà la justa quan en el paper per a transport s'hi vegi una imatge de to bru amb tots els detalls lleugerament marcats.

Acció de la llum. — Quan el paper sensibilitzat se sotmet a l'acció de la llum sota d'un negatiu, la gelatina queda insolubilitzada de la superfície cap a l'interior en un gruix que augmenta amb la quantitat de llum que ha actuat, i es comprèn que si en aquestes condicions s'elimina la gelatina no insolubilitzada, quedarà una imatge formada per la gelatina insoluble junt amb el pigment que oclueix.

Peró la gelatina soluble, que és la que tenim d'eliminar, és la que està adherida al paper, i, per tant, si la treiéssim destruiríem completament la imatge. Per això s'ha de fer el que se'n diu un *transport*, que consisteix en traslladar la capa gelatinada a un altre paper, aconseguint amb la qual cosa que la imatge insoluble quedi adherida al paper, i en canvi la capa soluble quedi a l'exterior, podent ésser fàcilment eliminada per l'aigua calenta, sense portar cap perjudici a la imatge. Aquest és el principi del *transport senzill*.

Per efecte d'aquest transport la dreta i esquerra de la imatge queden canviades, però això no és cap inconvenient en molts casos, sobretot si es tracta de païsatges, etc. Però de vegades les imatges tenen de presentar-se en el sentit veritable, i, llavors,

s'ha de recórrer a l'ús de negatius invertits o a l'ús d'un segon transport.

Si el negatid és de pel·lícula, com el gruix de cel·luloide és petit, n'hi ha prou amb impressionar-lo del revés. però si es tracta d'un negatiu sobre placa s'ha de destacar la pel·lícula i invertir-la, ço que requereix certa habilitat,

Per això, en aquest últim cas, hi ha qui prefereix fer un doble transport, el qual està fundat en el següent principi: en lloc de fer el primer transport sobre el suport definitiu preparat de manera que la imatge hi quedi adherida fortament, es transporta la imatge sobre un paper o un vidre, encerats, i després de revelada es fa un segon transport sobre el paper definitiu en la superfície del qual hi ha gelatina no insolubilitzada, a la que s'adherirà la imatge molt més fortament que sobre la superfície encerada. Un cop la imatge s'ha adherit al paper per al segon transport, i s'ha deixat secar, se separa sola de la superfície encerada. Aquest procediment és, com es comprèn més llarg i més delicat que el transport senzill, i per això és a aquest últim que es dona la preferència sempre que és possible.

Transport senzill. — Un cop impressionat el paper al carbó es treu aquest de la premsa i es procedeix a adherir-lo al pader per a transport senzill.

Per això es pren una cubeta amb aigua freda i s'hi disposa el paper impressionat i un full de paper on s'ha de fer el transport que es pendrà una mica més gran que el primer. Es deixen a l'aigua fins que estan ben impregnats, i en aquestes condicions es posen en contacte els dos papers, gelatina contra gelatina. Llavors es treuen de l'aigua i es disposen sobre una placa de vidre ben neta, fent que quedi a sota el paper per a transport. Es passa la rasqueta per sobre, o un corró de cautxú, perquè quedin ben adherits i no hi hagin bombolles d'aire, i es pengen durant deu minuts o es posen entre papers secants.

Després d'això pot procedir-se al revelat. Els dos fulls adherits se submergeixen en una cubeta que contingui aigua freda i s'eleva progressivament la temperatura d'aquesta fins a uns 30°-35° C., ja sigui afegent-hi de mica en mica aigua bullenta, ja sigui calenta directament la cubeta, si és de ferro esmaltat.

Al cap d'uns moments es nota que el color comença a sortir per les vores del paper, ço que prova la gelatina no insolubilitzada es dissolt: llavors es pren per un angle el paper que contenia

primitivament la imatge i, amb molta cura, es desenganxa del paper transport.

S'afegeix nova aigua bullenta fins a portar la temperatura a uns 40°, i es veurà ja com progressivament va apareixent la imatge: i si l'exposició ha estat la justa, al cap de cinc a deu minuts quedarà completament revelada.

Si l'exposició hagués estat excessiva, en el qual cas la imatge quedaria massa fosca, es facilita el revelat calentant l'aigua per sobre dels 40° (sense arribar mai als 50°), i també tirant amb precaució sobre la còpia una mica d'aigua de la mateixa cubeta.

Les proves, un cop revelades, es tracten cinc minuts per un bany d'alum al 5 per 100, el qual té per objecte insolubilitzar completament la gelatina, evitant tota ulterior alteració.

Després d'això s'esbandeixen i es fan secar.

Quan es vol que la imatge quedi sobre un paper que no sigui el comercial per a transport senzill, n'hi ha prou amb banyar el paper en una solució de gelatina fotogràfica al 10 per 100 i després insolubilitzar-la en un bany d'alum al 5 per 100.

Doble transport. — Ja hem dit que amb el doble transport s'obtenen les imatges en el seu veritable sentit.

La manera de procedir és el següent: El paper, un cop impressionat, es fa adherir al *suport provisional* en la mateixa forma indicada en tractar del transport senzill, es revela i endureix en el bany d'alum com fèiem en aquell cas. Una vegada esbandida la imatge, es posa en aigua freda junt amb el full de paper per a doble transport (que prèviament s'haurà banyat amb aigua) i es fa adherir evitant la presència de bombolles d'aire; es treuen de l'aigua es passa la rasqueta perquè adhereixin bé, i es posen a secar. Un cop s'han secat, el paper per a doble transport se separarà per si sol del suport provisional, emportant-se'n adherida la imatge.

El paper per a doble transport es prepara fàcilment banyant el paper que es vol usar en una solució de gelatina al 10 per 100 i fent secar *sense efectuar cap insolubilització de la gelatina*.

Com a suport provisional els fabricants venen ja un paper encerat especial, però molts prefereixen utilitzar plaques de vidre preparades convenientment. La millor cosa és usar plaques de vidre opali amb la superfície esmerilada, ja que així se segueix millor el revelat sobre el fons blanc, i, demés, la superfície de la imatge queda mat. Les plaques de vidre es renten acuradament,

i s'hi dóna una capa de solució de cera en benzina (2 gr. de cera verge en 100 cc. de benzina). D'aquesta manera es faciliten les operacions d'adherència i separació.

S'ha d'evitar tot el que sia possible la formació de bombolles d'aire, ja que són més fàcils de formar en el cas del doble transport.

RAFAEL GARRIGA

Aficionat a la Fotografia

soscriu-te a les Re-
vistes Espanyoles

"Foto" i "El Progreso Fotográfico"

Almenys
són iguals que les estrangeres

FORMULARI

Millorament de les fotografies sobre paper al bromur

Devegades el to dels bromurs es bastant desagradable, ja que degut a forzar el revelat, els negres han quedat de un to verdós. Generalment s' havia indicat un viratge a l' or al objecte de que el color es modifiqués en un bonic negre-blau que de pas dongués alguna transparència a les ombres. Se havian indicat algunes formules, però les més d' elles, o viraren molt lentament, o no complien les condicions exigides. Recentment el professor Namias ha indicat el següen bany que compleix a la perfecció els nostres desitjos:

Una vegada ben rentada la prova (si està seca mullar-la avans) es sumergeix en un bany compost aixís:

Aigua	1000 c. c.
Trioururo (triourée)	5 grs.
Acid cítric	5 »
Clorur d' or (solució a 1 %).	15 c. c.

El viratge comença després dels 3 ó 4 minuts d' immersió. Les emulsions al clorobromur d' argent viren més depressa que les al bromur, ço que deu tindre en compte. Forçant el viratge les proves acabarien tenint un franc to blau.

El bany es conserva durant mols dies i quan perdi força per haver virat en ell moltes proves, és convenient reforçar-lo adjuntant-hi de 5 a 10 c. c. de solució de clorur d' or per litre.

EL REVELADO CONTROLADO DE LOS POSITIVOS

EL BRITISH JOURNAL OF PHOTOGRAPHY, da la noticia que una interesante discusión acaba de tener lugar en la ROYAL PHOTOGRAPHIC SOCIETY de Londres sobre el asunto «Pueden controlarse la graduación y el contraste en el revela-

«El viejo de la capucha» (Bromur)
Autor: soci Ignacio Codina
VII Sal6n Internacional de Fotografia de Madrid

«Nieblas del alba »

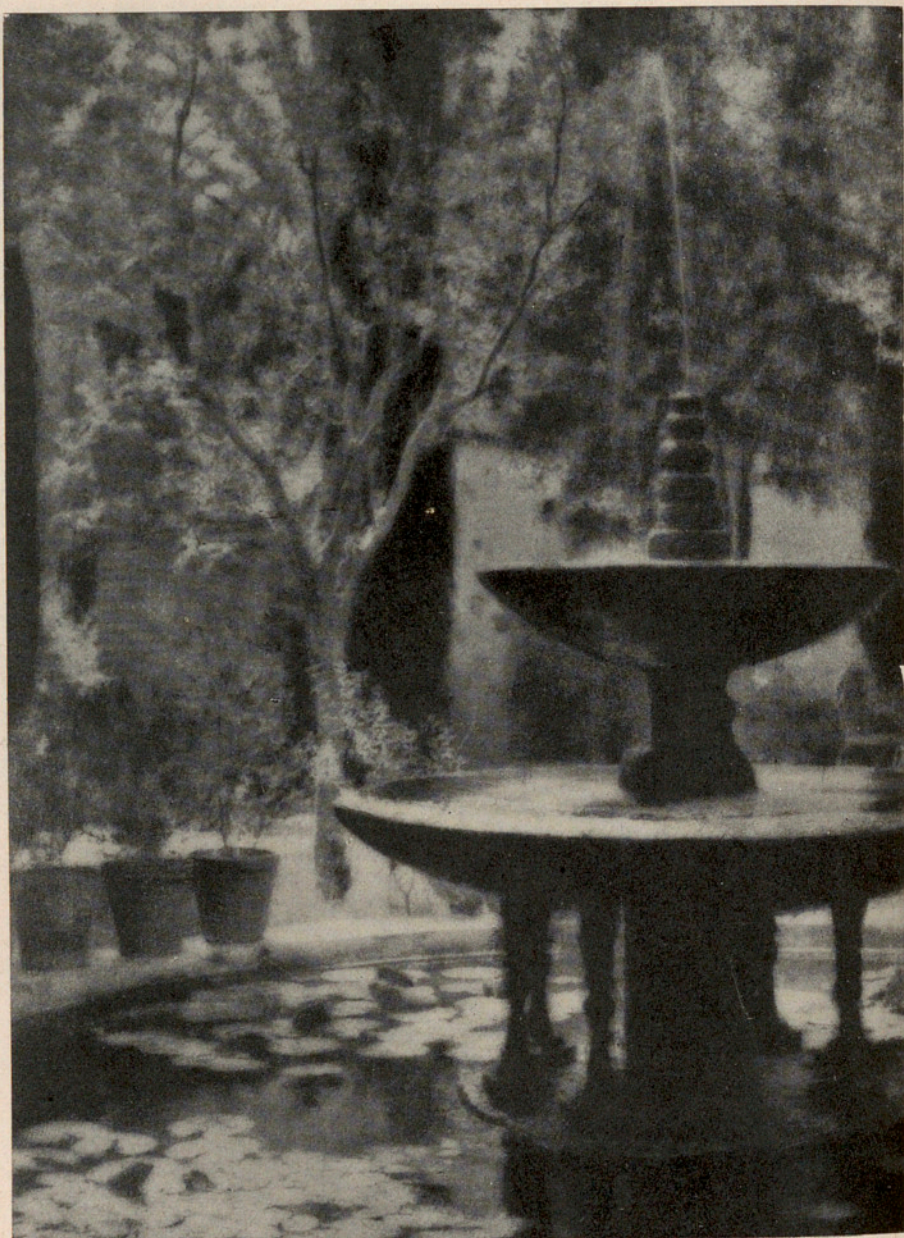
Autor: Soci Salvador Baguñá

VII Salón Internacional de Fotografía de Madrid

AGROPACIÓ FOTOGRAFICA
DE CATALUNYA

«Efectos de niebla» (Bromur)
Autor: soci Joaquín Gasca Peris
VII Salón Internacional de Fotografía de Madrid

«Cigarral de la Santa» (Bromur)

Autor: Soci Joan Mestres.

VII Saló Internacional de Fotografia de Madrid

miento de las pruebas fotográficas?» M. Bierman, contestó presentando una serie de cinco negativos, diferenciándose en contraste en la proporción de 1:8 a 1:100, acompañados de las pruebas correspondientes, tiradas sobre un mismo papel al bromuro, y presentando aproximadamente el mismo carácter.

El método de revelado que ha permitido a M. Bierman obtener tales resultados, puede ser resumido así:

a)	Agua hervida, para hacer	1000 c. c.
	Metol.	1 gr. 20
	Metabisulfito de potasa	10 »
	Hidroquinona.	10 »
	Sulfito de sosa anhidro	10 »
	Carbonato de sosa anhidro	20 »
	Bromuro de potasio	2 »
b)	Agua hervida, para hacer	1000 c. c.
	Metol.	5 gr.
	Metabisulfito de potasa	5 »
	Sulfito de soda anhidro	5 »
	Carbonato de sosa anhidro	18 »
	Solución A	25 c. c.
	Bromuro de potasa al 10 %	5 »

Tómese para revelar las pruebas: viniendo de negativos muy flojos, Solución A sin agua; de negativos flojos Solución A, 4 partes solución B, 1 parte y agua 3 partes; negativos medianos, Solución A 1 parte, solución B 1 parte, agua 1 parte; negativos vigorosos, Solución A 1 parte, solución B 8 partes, agua 12 a 20 partes; negativos duros, Solución B 1 parte, agua 1 a 3 partes.

En el caso de negativos medianos, vigorosos y duros, conviene exponer para las grandes luces, mientras que para el empleo de clichés flojos o muy flojos, es necesario exponer para las sombras dando el mínimum de pose capaz de producir un ensombrecimiento suficiente de las partes ensombrecidas, con el revelador apropiado.

De la revista «P. R.»

CONCURSOS I EXPOSICIONS

PREPAREU VOSTRES TREVALLS

PER AL

II Concurs Internacional d'Art Fotogràfic d'Ambers

(Del 23 al 31 d'Octubr). L'Agrupació farà un
envío col·lectiu de les col·leccions dels
Socis. Les obres han d'entregar-
se a Secretaria lo més tard
el dia 5 de novembre

II SALÓ INTERNACIONAL D'ART FOTOGRAFIC
DE BUFALO.—Les obres han d'ésser rebudes lo més tard el dia
15 de novembre i dirigides al senyor E. I. Mc. Phail. Exhibition
Director. 528 Elmwood Ave., Bufalo N. Y. U. S. A.

I SALÓ INTERNACIONAL D'ART FOTOGRAFIC. —
Organitzat per la Federació de Societats Fotogràfiques d'Austria.
Es celebrarà durant els mesos de gener i febrer. Lo correspon-
dència deu demanar-se al Secretari de la Federació, carrer Ferro-
gass, 34, Wien (Austria).

Les bases d'aquests concursos i exposicions poden recollir-se
a l'Agrupació de 7 a 9 de la vetlla. L'Agrupació cuidarà dels en-
víos i retorn de les col·leccions dels socis.

NOTICIARI

MOVIMENT DE SOCIS. — *Altes.* — En el passat mes d'agost han ingresat a l'Agrupació el senyors:

Amadeo Cachot

Enrique Valls

Julio Nieto

XXIII SALÓ INTERNACIONAL D'ART FOTOGRAFIC DE PARIS. — Amb la natural satisfacció, consignem avuy l'èxit lograt per Espanya en el 23 Saló Internacional d'Art Fotogràfic de París. El progrés dels nostres artistes ha fet posible que lo que fins ara es consideraba com a imposible, tingués de sobte agradosa realitat.

El decisiu èxit lograt, deu servir d'estímul a molts altres bons aficionats, que sens dubte per un mal entés sentit de modestia, fan que no sigui encara més esclatant l'èxit lograt en els últims Salons Internacionals darrerament celebrats.

Espanya ha lograt clasificar-se en tercer lloc, despres de França i E. U. A continuació detallem la llista de obres exposades i per la que és fàcil fer algunes consideracions. Russia mateix, segueix a Espanya en la classificació. En cambi Alemanya, la nació que avuy dia marxa al devant del món fotogràfic, solsament hi te exposades 8 obres, i és que sens dubte, els aficionats alemanys no senten massa simpatia pel Saló que comentem.

Despres dels valiosos conjunts de França i Estats Units, segueix Espanya amb	50	obres exposades
Russia	45	» »
Anglaterra	42	» »
Polonia.	37	» »
Italia	27	» »
Holanda	26	» »
Bèlgica i Austria	17	» »
Checoslovaquia.	14	» »
Canadà.	12	» »
Alemanya.	8	» »
China	6	» »
Suecia i Suïssa	5	» »
Noruega, Rumania, Argentina, Egipte i Letonia	4	» »
Japó, Mònaco i Túnez	3	» »
Argelia, Grècia, Uruguay i Nova Zelanda	2	» »
Ceylan, Martinica, Isles Haway i Portugal	1	» »

Els expositors espanyols són: Antoni Arissa, Salvadó Boguñá, Francisco Mora, Eduard Danis, Josep Escayola, Joaquim Gasca, Miguel Goicoechea, Francesc Macias, Rafael M.ª Martínez, Vicenté Martínez, Josep Pérez Noguera, Josep Ortiz Echagüe, Joan Porqueras, M. Renom, Enric Sanchez, Nicolás Serra, Conde de la Ventosa, Julian Segordeu, Dr. Plà Janini, Claudi Carbonell, A. Soriano, Josep Tinoco, Francesc Andrada i Llorens Puga.

A tots ells els felicitem de tot cor.

IMPORTANT DONATIU.—La més important col·lecció privada de obres fotogràfiques, és la del senyor Harold Holcroft, de Wolverhampton (Anglaterra), qui des de fa uns 20 anys ha anat adquirint en els principals salons de fotografia, totes aquelles obres que sobresortien, tant per la seva tècnica com per la seva tendència artística: aquesta col·lecció que últimament constaba ja de unes 500 fotografies, ha estat oferta per el seu propietari, a la important societat anglesa «Royal Photographic Society», ço que fa que tinguent en compte el nombrós nombre d'obres de que ja comptava la dita entitat i la aportació del senyor Holcroft, sigui la «Royal Photographic Society», la poseidora de la més important col·lecció de fotografies, representant elles els més diversos procediments i més distanciats sentiments artístics.

Aporti vosté llur granet de sorra
proposant un nou soci a l'Agrupació
i no olvidi que l'èxit de nostra
actuació colectiva depent del
augment constant de socis.